

Előfizetési árak helyben és vidéken

Egy évre	12 korona
Félévre	6 korona
Negyedévre	3 korona
Egyes szám ára 12 fillér.	

Megjelenik vasárnap és csütörtök reggel.

HATÁRŐR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Ujvidék.

Pefőti-utca 47. szám,

ahova a lap szellemi s anyagi részét illető közlemények küldendők.

Ilyen közleményeket és megkereséseket lapunk nyomdája is elfogad

Az Országos Függetlenségi és 48-as Párt Délvidéki és Alföldi Függetlenségi Párt Ujvidéki Hivatalos Lapja.

Abszolutizmus a szerb egyházban.

A lavina megindult, azt már feltartóztatni nem lehet.

Előbb Horvátországban függesztették fel az alkotmányt és oszlatták fel a tartománygyűlést, majd csak a császáriának felelősséggel tartozó „királyi biztost” küldtek Zágrábba; utóbb Magyarországon láttak hozzá a „rendesináláshoz”.

Junius 4-ével megszűnt minden törvény, minden alkotmányosság és ami most még megvan, az csak az elrongyolódott alkotmány utolsó cefata.

Miután ezt is „sikeresen” elvégezték, sor került a gör. kel. szerb egyházi autonómiaira, amelyet királyi kéziratral függesztettek fel.

A szerb autonómia is tehát oda került a szegre, a horvát és magyar alkotmányok mellé.

Tatárjárás nem pusztíthat oly rettenetes erővel, mint amilyen pusztítást a mostani megköttyakosodott kormány véghezvisz, örök szégyenére annak, hogy mindezt magyar emberek végzik.

A szerb egyházi kongresszus megszűnt és vele együtt az egész önkormányzat.

Ma már a világiaknak a szerb egyházi ügyekben beleszólásuk nincs, mindent Bogdanovits Lucian patriárka intéz,

mint királyi biztos. Neki segédkeznek a püspökök és a szerb egyház gyeplői ismét a papság kezébe kerültek.

Elszomorodva nézzük közügyeink ezen rettenetes elfajulását, amely közalapotaink barázdáit mélyen felszántja, de amelyből minden ármány ellenére is a szabadság fájának kell kivirulnia.

A szerb egyházi autonómia felfüggesztése a szerbség körében rettenetes érzéseket váltott ki és mindenünnen a felháborodás hangos moraja hallatszik.

A szerbek királyi biztosra, akinek tanácsát ez ügyben bizonyára kikérték, egy személyben a szerbek egyházi feje is és így igen rossz szolgálatot tett egyházának, amikor ezt a tanácsot adta, vagy ha nem is tőle ered az eszme, de helyeselte és hozzá eszköznek adta oda magát.

Csak Popovits Vazul István az egyedüli szerb, aki a kormány ez újabb erőszakosságától el van ragadtatva.

Tomits Jása, a szerb radikális párt vezére, az Est interjújában felsorolta a szerbség jogos felháborodásának megcáfolhatatlan igaz okait és mondhatni: az önkormányzat felfüggesztése — mi akik távol állunk ezen harctól, — helyrehozhatatlan rést ütött a szerbségnek az egyházi autonómiajába vetett hitébe.

Nagy harcok előszele fuj felénk, mely megdagadva a nép általános elégtelenségével, viharrá lesz és elsepri a minden merényletre, erőszakra, törvénysértésre kész kormányt.

Jovánovits Pál, miniszterelnöki min. tanácsos, a szerb egyházi ügyek előadója, aki hetek óta a nemzeti alapok megvizsgálásával van Karlócn elfoglalva, hirdette ki ezt a királyi rendeletet, mely visszaállítja az 1864-iki állapotokat.

Borzasztóan téved és nem ismeri a szerb nép tulajdonságait az, aki azt hitte, hogy a szerb egyház ellen intézett halálos merénylet a szerbséget nem fogja egy táborba olvasztani.

Egy táborból fogják a kormány kapuit döngetni a horvátok, magyarok és szerbek és ezek ostromának vajon ellent tud-e állani ez a bécsi császári kirendeltség? Alig hisszük!

Az ember becsülete.

Alig van város, vagy község, ahol valamely becsületbeli ügy a különben nyugodt-lelkű lakosságot fel ne izgatta volna. Csodálatos, hogy éppen a becsületbeli ügyek támadnak legtöbbször kicsinyes, erővel felfújt okokból s rendszerint csak a tárgyalások folyamán válnak igazi becsületbeli ügyekké. A mai korban, midőn az ember becsületét tényleg igen sokszor indokolatlanul támadják és megsértik; midőn a kifejezések: huncut, bitang, gazember jóformán meghonosodtak, anélkül hogy a büntető törvény nagyobb szigorral sújtaná azokat, akik a kifejezéseket használják, csakugyan nehezen vagyunk abban a helyzetben, hogy a becsület minden ember hozzáférhetlen javának és kincsének tekintessék. Aki különböző városi hírlapokat vesz kezébe, könnyen meggyőződhetik fentiek igazságáról.

Beszélünk becsületről, tiszteletbeli tagokról és diszpolgárokról s ugyanakkor ezek

TÁRCA

Divatcsevegés.

— A Divat Ujság-ból. —

A tengeri fürdőket szenvedélyvel felkereső hölgyek állandó panasza volt, hogy a divatos ruháik színe és szövete nem állja a tenger sós levegőjét. Most azután végre ezen a bajon is segítve van. A divatos szövetek közt a fehérén kívül, mely legjobban állja a napot és a tengeri levegőt, a piros, tengerészkék és valamennyire a szürke és mustárarna szín az, ami tengerpartra a legajánlatosabb, mert úgy szólták, hogy a színét nem szívja ki a sós levegő. Nagyon kedvelt a fehér vászon, a panamaszövet és ezen a nyáron annyira felkapott frotészövet, ezenkívül még a posztó és sevió.

Fiatalosan csinos a fehér sevió trottorkosztüm, melynek egyetlen díszé a kitűnő szabása. Szépen esiszott üveg- vagy kristálygomb, valamint valódi vagy imitált elefántcsontgomb s a mellőzhetetlen zsabó, mely a legfinomabb malinesipkéből készül, mintegy kiegészíti ezt a nagyon egyszerű, de annál drágább öltözképet. Még köpenyeken sem melőzik ezeket a habos zsabókat. Nem csoda, hiszen fiatalossá teszik a legfáradtabb arcot is. Tetszetős összeállítás és valamennyire

változatos is fehér szoknyához a tengerészkék kabát. A tavalyi „gamén” kalap helyett nagyon sikkes fehér filckalapot láttunk borszegélyvel és borszalag díszszel. Egyebekben a szövés és bőrkalap, a merészen belapított tetővel kedveltebb a panamakalapnál, melynek annyiféle az utárzata, hogy igazán elegáns hölgy már nem is viseli. Ezeket kívül tengeri fürdőre rendkívül kedvelt az ugynevezett tengerparti fejkötő fehér batiztból, vert csipkebetétekkel vagy madeira himzésből. Ez egyike a legkedvesebb újdonságoknak, de természetesen csak nagyon fiatal archoz felel meg.

Miután tengerparton feltétlenül szükségesek a fáttyol, a divat a megszokott fehér helyébe egy kis változatosságot hozott. Körülbelül négyszögletes szélű szővési fáttyol lett divatos minden elképzelhető színben. Lazán vetik a kalapra és lobogva leng a kalap karimája körül. Szélcsendes időben ezt a fáttyolt ugyanolyan színű apró tasakban hordják, mely könnyen befér a kézi tartólyba. Ilyen apró kis bohóságokban bővelkedik az idei divat. Így például a fürdő után a hölgyek belebujnak ponzsi pongyolába és abban sütkéreznek a napon. Utóbb könnyedén összegöngyölik, egy-két patent kapcsolással összenyomják, azután egy kis zsinóron függve hazaviszik.

Hogy a fehér szín vezet minden téren, azt nem győzzük eléggé hangoztatni, de leg-

kedveltebb mégis a csipke- és himzésdísz mosóruha, mely ugye elegáns és a divatnak ugy felel meg legjobban, ha egy kis fekete dísz is van rajta. Vagy fekete alsóruhával viselik, vagy fekete bársonyóvet alkalmaznak rája, valamint fekete zsettgombokat. Rendkívül izléses és sikkes dolog a fekete túlzsabó és gallérszisz fehér ruhához. A fehér madeirahimzésű ruhákat fekete harisnya divatos, ez is nagy eltérés az eddigi divattól, de kérdés, hogy tetszetős-e. Hogy a nagy fekete-fehérségbe némi változatosságot teremtsenek, nagy virágkalapokat viselnek, melyek még laposabbak, mint eddig voltak. A karimát többnyire sűrű pliszéfódrók fedik, melyeken minden elképzelhető színű rozsák díszelnek. A büszkén kiegyenesedő toll-meg kócsagdísz is, szépen a kalapra lapul most, ami szebb is mint az előbbeni divat és minden archoz jobban illik.

Fehér cipőhöz fekete harisnya divatos, ez is nagy eltérés az eddigi divattól, de kérdés, hogy tetszetős-e. Hogy a nagy fekete-fehérségbe némi változatosságot teremtsenek, nagy virágkalapokat viselnek, melyek még laposabbak, mint eddig voltak. A karimát többnyire sűrű pliszéfódrók fedik, melyeken minden elképzelhető színű rozsák díszelnek. A büszkén kiegyenesedő toll-meg kócsagdísz is, szépen a kalapra lapul most, ami szebb is mint az előbbeni divat és minden archoz jobban illik.

A Divat Ujság minden hónapban kétszer jelenik meg. Előfizetési ára nagyon olcsó: negyedévre postán való szétküldéssel két korona husz fillér. Előfizetni legcélszerűbben a kiadóhivatalba intézett postautalványon lehet. A Divat Ujság kiadóhivatala Budapesten, VIII. Rókk Szilárd-utca 4. számú házában van.

nek a tiszteletbeli tagoknak, diszpolgároknak minden kínálkozó alkalommal becsületében gázolunk s mindenben részesítjük, csak becsületben s tiszteletben nem. Társadalmi, erkölcsi és szociális felelősségünk valóban jellemző tünet.

Rége nem volt nagyobb kitüntetés, mintha valakiről azt mondták: tisztességes, becsületes ember, állja szavát. Mai nap is vannak olyan tisztességes, becsületes emberek, akikben meg lehet bízni, akik az adott szót szentnek tartják s egy porszemét se tűrés nélkül felőlük? Kinevetik őket, idealistaként tartják, akik már nem illenek bele a modern korszellembe. Mai nap nincs szükség becsületre — mondja a világ — szerezni kell, pénzt és vagyont szerezni, állásokat kijárni, ha nincs is meg a kellő képzettség; állásokat kell elfoglalni, ha mindjárt sok más képzettség és becsülettelés is. Becsület — és tisztességről az ilyen embereknek nincs is szó. Csak saját javukat, saját érdekeiket és előmenetelüket nézik, ha mindjárt becsületük hajótörése árán is. Az olyanok azonban, akik saját érdeküket, jólétüket és előmenetelüket csak úgy érhetik el, ha más polgartársaikról csak rosszat mondanak és terjesztenek kíméletlenül s a legkisebb telkiismereti furdalások nélkül; ha hazudnak, rágalmoznak és csalnak; csak az igazi bitangok és gazemberek, akik előtt semmi sem szent, de akiket leálcazni minden becsületes embernek volna a feladata.

De a mai nemzedék ép erre nagyon gyöngé és tulgyáva; ismeri az ilyen emberek különféle becsületességét, huncutságait és gaszágait, arra azonban, hogy ezekkel erélyesen szembe szálljon, hiányzik a bátorsága. Nagyon sok becsületesség és gaszág megszűnnék, ha az emberek nagy része nem volna oly annyira bátortalan és gyáva. És ezt a körülményt kibaszálják az igazán becsületes emberek és erre alapítva számításukat, a legnagyobb terrorizmust fejtik ki embertársaikkal szemben.

Mi az a becsület, mondják, a becsület chiméra s a lomtárba való. Az önzés és önérdék az az arany borjú, melyet körüláncolnak és imádnak. Nem esoda tehát mai nap, ha a hírlapok napról-napra mind több huncutságról és gaszágról írják s az ilyen változatosnál változatosabb gaszágok leírásának egész hasábotak szentelnek, míg a jó és nemes emberek tiszteletreméltó, nemeslelkű, derék cselekedeteinek alig jut több 3-4 sornál. Ha igaz, hogy a hírlapok is a nevelő eszközök sorába tartoznak, úgy itt lehetősé fel az ilyen hírlapnevelésnek terméke és eredménye.

Félj az Istentől, cselekedjél jót és ne tarts senkitől: ez a jelszava minden becsületesen gondolkodó és cselekvő embernek. Ennek a jelszónak ismét érvényt kellene szerezni, ennek a jelszónak minél számosabb híveket megnyerni: legyen a hivatása magaslatán álló sajtónak feladata. Ha ezt elérjük, akkor a becsületesek, családok és gazemberek bizonyára meggondolnák, mielőtt embertársaik becsülete ellen támadnak s maguk levén a tolvajok, nem kiabálnák: tolvaj, tolvaj, fogjátok meg!

Sport.

Ujvidék győz Szabadka ellen!

5 : 4 Ujvidék javára.

A veretlen U. T. K. újabb sikere!

Az Ujvidéki Testgyakorlók Köre vasárnap, jul. 28-án a szabadkai zombori úti footballpályán eddigi veretlenségét megtartva, bár erős küzdelem árán, de annál dicsőségebb győzelemmel megverte Szabadka legjobb football csapatát, amely az „Old boy” tetszetős neve alatt Szabadka legjobbjaikat egyesítette.

A sport iránt érdeklődők bizonyára emlékeznek fiatal, de már is népszerű sportegyletünk első mérkőzésére, amikor is az ujvi-

déki pályán ez a szabadkai „Old boy” csapatot 5 : 1 ellen sikeresen győzte le.

A vasárnapi revánzmérkőzésnél a szabadkaiakat kétfősen tüzelte a vágy, hogy az U. T. K. csapatát leverjék, egyfelől a szenvedett vereséget kívánták kiköszörölni, másfelől be akarták mutatni magas formájukat és hogy csak az utóbbi sikerült a kitünően játszó „Old boy”-oknak, annak az a magyarázata, hogy az U. T. K. football csapata is érezte, hogy ez a match kiemelkedik a sablonos mérkőzések keretéből és az önérdék, lokallpatriotizmus, hogy ne mondjuk becsület kérdése) hogy első győzelmük realitását újból igazolják.

Pedig az első match óta sok változáson ment át a helyzet.

Az ujvidéki csapat vasárnap az első félidőben briliáns technikával, izzó temperamentummal, bravuros fűrgeséggel játszott és a minden tekintetben klasszikus színvonalon álló játék a legtekélyesebb sportlévezetést nyújtotta. Csak hogy bármilyen elismerés is illeti a football csapatunk derék kapitányát: Schöffler József, Máv, mérnököt, nem zárkozhatunk el annak a jóakaratu és az U. T. K. érdekében levő figyelmeztetés elől, hogy szép eredményekre jogosító csapatunk rendszeres kitartó training híján van, a mi leginkább az első félidő után volt észrevehető, mert míg az első félidő a legfrisebb, a mi csapatunk által diktált erős iramban.

5 : 1 ellen.

az U. T. K. javára folyt le, addig a második félidőben az U. T. K. legénysége már kissé ki volt merülve, részben pedig nyomorékká rugva egy) hogy a második félidő küzdelme kizárólag az ujvidéki kapu előtt folyt le és az U. T. K. csapatának egy pillanatra sem sikerült az ellenfél területén operálnia.

A szabadkai „Old boy”-ok ellenben frissen, megfiatalodva, akáresak ha új legénységéből állt volna a csapat, szorította az ujvidéki kaput, a hova a második félidőben az ő javukra:

3 : 0 ellen

lövök az ujvidéki kapuba a goalokat és így lett a végeredmény 5 : 4 ellen a U. T. K. javára.

A közönségünk, amely szeretetteljesen karolja fel ifjúságunk ezen új egyesülését, joggal várhatja, hogy lelkiismeretes traininggel, szakadatlan, rendszeres, céltudatos munkával fejlessék kiváló játék tudásukat és ne csak ad hoc traininggel, mentsek meg a veszélyben volt egyesületi színeket.

Vasárnap reggel a 8 óras gyorsvonattal az U. T. K. lelkes footballcsapata, mintegy 30 érdeklődő sportegyleti tag által kísérve legújabb diadala színhelyére: Szabadkára utazott.

Amikor az egyik waggont színiültig megtöltött sportitjúságunk a vasuti kocsikban elhelyezkedett, rögtön kitérték a kocsik ablakán az apró piros zöld egyesületi színekből álló zászlócskákat és azzal intettek bucsut a kikisérő klubtársaknak és közönségnek.

Majd minden állomáson megismétlődött ez a jelenet és amikor az angol football daloktól hangos vonat a szabadkai pályaudvarra berobogott, a szabadkai vendéglátók szívélyes fogadtatásában volt részük.

A mérkőzés fél 6-kor vette kezdetét. A bírói tisztet az ujvidékiek meglepetésére egy szabadkai bíró töltötte be. A meglepetést az okozta, mert az ujvidékiek vendégszeretőleg mindkét szabadkai csapat ujvidéki vendégjátékánál a szabadkaiaknak engedték át a bírói tisztet és a reciprocitás elve megkívánta volna a paritást.

Dacára ennek, mégis győztek a mieink, a mi a győzelem értékét emeli.

A bíró néha olyan erős kifejezésekre ragadtatta el magát, — ok nélkül, amely sem sportszerű, sem vendégszerető nem volt. De ez a körülmény sem tudta az U. T. K. harci kedvét lelohasztani.

Az „Old boy” csapat elsőrangú bajnok csapat összeállításban volt. Jóleső érdeklődéssel tapasztaltuk a paliesi levegő kitünő, megijítő hatását, mert az „Old boy” csapat, amely elnevezés magyarul a vén fiúk csapatát

jelenti, legutóbbi vereségük óta évekkal megifjodott, nemcsak játékban, de korban is. A fejlődés processusa visszafordította kerekét és ha a match történetesen nem most, hanem például egy hónap múlva lett volna, az old boy okból escesemők lettek volna. Ha a megifjulás csodaszere tovább is megtette volna varázslatos és balzsamos hatását.

A rejtély kulcsa egyszerű. Mint az egy-szeregy.

Az oldboy csapatban játszott Szabadka bajnokcsapatának: a Bácska I. nek színe java, de játszott Szabadka összes legjobb játékos. Kombinált mesteresapat. Csupa fiatal óriás.

Eh bien! És mégis, mégis győztek a mieink! Antal szebb! A játék részletes lefolyása különben a következő.

Az ujvidéki csapat szabadkai győzelmé nem fejezi ki hiven a két csapat közötti különbséget, mert az U. T. K. klassisokkal volt jobb ellenfeleknél. Reális körülmények közt az U. T. K. 4—5 goalkülönbséggel győz.

Szabadka összeszede legerősebb játékosait, ledöntve az összes egyesületi kereteket és amit játéktudással el nem érhettek, azt durva, erőszakos játékkal pótolták, miáltal sikerült is ehhez a játékmódoz meg nem szokott legénységünket tönkre nyomorítaniok.

Szabadkát illeti a választás joga s az U. T. K. az erős nappal szembe kerül, ennek dacára is azonnal fölénybe kerül, egymásnak folytonosan adogatva a labdát, hatalmasan bombázzák az ellenfél engedékeny kapuját.

Az első goalt, dacára az U. T. K. fölényes játékának, — Szabadka rugta be, de csapatunk kedvét el nem veszve, lelkesen küzd s Schöffler József a védelmet kieszközölve, a labdát ideális szépen a közepre adja, lezve, a labdát ideális szépen a közepre adja, hol a jól helyezett Müller elfogva védhetlenül lövi a kapuba. Ettől kezdve az U. T. K. a támadó szerepet veszi át. Kunst tüntető játéka általános csodálkozást kelt, midőn öt emberen keresztül törve sivitő lövéssel a vezető goalt szerzi. Kitünő kondícióban volt Andó ki szépen osztogatta a labdákat és a goalokat, amelyek közül a 3-ik és 4-ik goalt egy célzó biztonságával röpi bele az ellenfél kapujába. A negyedik goal ismét Müller kitünő játékának volt köszönhető.

A védelemben Hudák: a kapus és a hátvédek, de különösen Geröffy nagyszerű produkáltak. A fedezett sorban Frimm vált be igen jól, noha szép reményekre jogosító formáját még nem érte el egészen. Lovrekovits lelkesen és temeramentummal játszott, de beadásai még bizonytalanok, miért is erős trainingre van szüksége hogy a csapatban a nagy konkurenciával szemben sikeresen állhassa meg helyét. Endre és Weidmann minden tőlük telhetőt megtettek. Szabadka a második félidőben a már biztosnak látszott nagyarányú vereséget mindenképpen meg akarja akadályozni és e célból a játéktudás pótlására előkerültek a brutális játék összes fegyverei, amelyekkel azután sikerült is az U. T. K. más haremmodorhoz szokott csapatát harcfeletlenül tenni.

Kucsár, az old boyok hávédje járt a munkában elől és amikor már csatársorunkat tönkrerugta, előre ment a csatársorba és csatárjaink védelmét gázolta le.

A bíró rövidlátó, időnként vak volt. Minden durvaságot elnézett és a mi a football történetben páratlan, amikor egyik játékosuk megrugva, fájdalomában a földön fetrengött, arra a kérelemre, hogy szakítsa félbe a játékot, azzal válaszolt:

„Hadd feküdjön”, sőt a figyelmeztetőnek azt mondta, fogja be a száját.

Igy festett a vasárnapi kép.

És mégis, mégis, ...
A szabadkai közönség sportérzékének és a vendégszeretetének gyengén adta tanujelét. Játékosainkat le „pfuj”-olták, sértegették gorombáskodtak velük, sőt meg is rugták. Egy gyáva fickó, amikor az U. T. K. győzelmes matche után levonul és az öltözőben helyezkedett el, mintegy 20-30-tól kísérve berontott az öltözőbe és legjobb játékosunkat majd nyomorékká rugta. Amikor a jeles sportbará-

tot kereste annyira b gott, úgy gyáva sul a vendég itélt.

Az mára emi és csak a kijetentet támadást badkai cs és sokáig volt rész

Táv takért a nem zár mert na Hi rei közt esepett

H reskedé vezető vegyet nagy s

A anya r tettel r

F kétkéz részt, anyát árvait

vét vi oly tá egy j eredő édes : gen f

sebb 12 év any g neszt aki s

a n. fordu nyit get, jes á gyere re is

tőség juttu nyu

hog kon kol ren e t me azz

ho me Mi na gu ge re m fo

de tu se

tot keresték, elillant, mint a kámför. Ha fele annyira bátor lett volna, mint amennyire rugott, úgy hősnék illett volna be. Így csak gyáva suhancot követett el, — amelyet a vendéglátó egyesület is a legélesebben elítélt.

Az U. T. K. tiszteletére rendezett lakomára emiatt csapatunk el sem akart menni és csak amikor az oldboy csapat vezetősége kijelentette, hogy maga is elítéli ezt a durva támadást, mentek el a vacsorára, hol a szabadkai csapat vendégszeretetéből egy kedves és sokáig emlékezetes szép est élvezetében volt részük.

Távol áll tőlünk a fentiekben elmondottakért a vendéglátó egyesületet okolni, de nem zárható el annak megírása elől, mert nagyon is elszomorító jelenségek.

Hisszük, hogy ez a két város sportkörei közt létrejött lelkes sportbarátságot egy cseppet sem fogja megbolygatni tudni!

Felhívás.

Árvákön segíteni a legszebb, legnemesebb emberi dolog.

Humann Vilmos, ki Georgievits vaskezeskedésében több éven keresztül mint üzletvezető volt alkalmazva, 3 év előtt elhalt, özvegyet és 4 kiskorú neveletlen gyermeket nagy szegénységben hagyván hátra.

Az árvákat az özvegy, a jószívű édesanya megfeszített küzdéssel ugyan, de szeretettel nevelte, míg birta.

Hogy a gyermekek nőttek, az anya kétkézi keresete kevés volt. Önézete egyrészt, másrészt a több kereset utáni vágy az anyát Szerbiába hajította szolgálatba, hová árváit már nem vihette, csak érző sajtó szívét vitte magával. Hogy a sors szerelleteitől oly távol tartotta, nem különben az, hogy egy jobbletből nyomorba jutott, e tudatból eredő fájdalom annyira megtörte a szegény édes anyát, hogy jul. 22-én Szerbiában, idegen földön hirtelen meghalt.

A 4 kiskorú árva, kik között a legidősebb 13 éves, ez is nyomorék fiú, meg egy 12 éves iskolaköteles fiú és két kisebb leány gyermek, most nagynénjük Humann Ernesztina (Ötvös-tér 3 sz. a.) lakosnál van, aki szintén napszámból keresi kenyerét.

A szegény tehetetlen árvák érdekében a n. érdemi közönség emberszerető szívéhez fordulunk s kérjük: ki mivel bír, ki mennyit adhat, Isten nevében, nyújtson segítséget, adakozzék, enyhítse fájdalmukat a teljes árvaságra jutott szegény neveletlen k. k. gyermekeknek, mely adományokért már előre is mélyeséges hálájukat fejezik ki.

Az esetleges adományt küldjék szerkesztőségünkhöz, honnét nyomban rendeltetésére juttatjuk és az adományokat nyilvánosan nyújtatja a szerkesztőség.

HIREK

Kisért a kolera. Abból az alkalomból, hogy Mindszent községben az ázsiai kolera konstatáltott, vár hatóságunk a fennálló, kolera ellen védekező óvintézkedések és min. rendeletek alapján megújította a múlt évben e tárgyban kiadott mihez tartási szabályzatot, melyre ez uton is felhívjuk a közönséget azzal, hogy tartsa be azokat a legszigorubbán.

Intelem. Ismeretes t. olvasóink előtt, hogy az u. n. hólabda tisztán a közönség megkárosítására vezet s azért tiltva is van. Minthogy egy bécsi cipőgyár ügynökei járnak a szomszédokban, akik koronánként osztogatják szelvényeiket, óva intjük a közönséget, ne hagyják magukat becsapni, hanem a rendőrségnek tegyenek jelentést, ha e szélhámosok Ujvidéken is megkísérelnék a balekfogást.

Gyógyfürdők idegenforgalma. Minden ujjvidéket büszkeséggel töltheti el az a tudat, hogy már messze vidéken igen előnyösen ismert Jódos gyógyfürdők ezidén éri el

eddig forgalmának tetőfokát. Minden elfoglalt környékbeli lakás zsufolva van a nagy számban idejött fürdővendégekkel, akik a legnagyobb elismeréssel adóznak a fürdő páratlan gyógyhatásának és modern berendezésének. Különösen megizmosodott a fürdő, amióta külön és állandó fürdőorvosa van Dr. Vilt Vilmos fürdőorvos személyében, aki egész erejét és tudását, hosszú praxisát a fürdőközönség javára áldozza fel és mindenkor a fürdőben időzve, a közönségnek azonnal rendelkezésre állhat; személyes felügyelete és ellenőrzése mellett lesznek a vizgyógykurák kiszolgáltathatva, hol bármely vizgyógyintézet áránál jutányosabban lehet bármilyen vizgyógy-procedurát a legelőkeltebb módon végezni. A vizgyógyintézet az összes villanygyógy-módokkal van felszerelve és ezekkel a műveletekkel is elsőrangú eredményeket értek el. De nemcsak Délmagyarországból, de az ország minden részéből, sőt igen sok külföldi helyről jönnek el a betegek, kiket a meggyógyultak legnagyobb súlylyal bíró elismerése vonz idé. — A gyógyfürdővállalat kezelésében levő Orient ásványvíz is mind nagyobb tért hódít meg és naponta nagymennyiségű Orient ásványvíz lesz elszállítva, mely mind az Ujjvidéki Orient ásványvíz nagy népszerűséget és elsőrangú voltát hirdeti. Különösen a Baikánra gravitál erősen ez a víz és ott már mély gyökereket vert magának. — Most a Magyar kereskedelmi Múzeum által rendezendő fiumei árumintakiállításra vett részt, hova a levantei partok fogyasztói vannak meghíva és az Orient ásványvíz iránt a mutakozó érdeklődésből következtetve, új kivitelű piacot fog a maga részére teremteni. A Magyar kir. keresk. Múzeum fiumei levelezője nem különben a Magyar — levantei részvény tsz. az Orient ásványvíz terjesztésére elsőrangú ajánlatokat tettek.

Levélhordók mulatsága. Az ujjvidéki posta-táviró alitstiztek és szolgák e hó 18-án budapesti kedvelt "postások zenekarának" közreműködése mellett táncal és világpóstával egybekötött kertünnepélyt rendeznek a polg. lövölde helyiségeiben.

Bajnokcsapat mérkőzése az U. T. K.-val. Az U. T. K. sikeres mérkőzése arra indították az Ujjvidéki Testgyakorlók Köre agilis vezetősége, hogy f. evi augusztus hó 4-én, vasárnap délután a vasut mellett football pályán (régí kerékpárpályán) barátságos mérkőzésre vendégül lássa Szabadka legelittebb csapatát, a Szabadkai Sportegyletet, mely a Bácska I. csapatát is verte és legutóbb az Ujjvidéki Atletikai Klubot 6:0 arányban győzte le. A délmagyarországi bajnokság egyik legkomolyabb reflektánsa a Szabadkai Sportegylet, melynek ujjvidéki vendégjátéka iránt sport körökben nagy érdeklődés mutatkozik. Az U. T. K. vezetősége nagy apparatusal készül a vasárnapi mérkőzésre és tekintettel a nem mindennapi sportélvezetre, amelyet e jeles, elsőrangú csapatnak a mi veretlen csapatunkkal való mérkőzése nyújtani fog, indokoltá teszi, hogy közönségünk fokozott érdeklődéssel kíséje a vasárnapi mérkőzést, amely az augusztusban megkezdődő bajnoki mérkőzések árnyát fogja előre vetni. Az U. T. K. vezetősége népies belépődíjakat fog szedni, hogy ezzel is megkedveltesse a labdarugó sportot. A csapatok összeállítását legközelebbi számunkban közöljük.

Tűz. Kedden, jul. 30-án hajnali 2 órakor Schulz és Wolf örménytöltésen levő fatelepén tűz ütött ki, mely az akkor tomboló nagy szélviharban könnyen nagy veszedelmet okozhatott volna. A tűz, melyet azonnal észrevettek és melynek oltásához azonnal sikeresen hozzáfogtak, állítólag gyújtogatásból eredt s másfél ól fát hamvasztott el.

Rendelet a szódavizgyártásról. A belügyi és kereskedelemügyi miniszterek rendeletet adtak ki a közfogyasztásra szánt szódavizgyártásról. A szódavizgyártáshoz csak tisztított és jó ivóvíz használható és a gyáros köteles az elsőfoku iparhatóságnak bejelenteni, hogy honnan szerzi a vizet. Tilos tisztított szódavizet vagy szódavizes palackot, amelynek alján vagy falán lerakódások vannak,

forgalomba hozni. Idegen cégnévvel jelzett palackokban tilos szódavizet árusítani.

Rökus ünnepély. Az ujjvidéki építészeti munkás egyesület f. augusztus hó 11-én saját betegsegélyző pénztára javára a polg. lövölde helyiségeiben — hang- és tekeversenyvel, léghajó-feleeresztés, táncal és egyéb mulattató szórakozásokkal egybekötött — Rókus-ünnepélyt rendez s arra az egyesület vigalmi bizottsága ez uton hívja meg az összes egyesületek, a polgári és katonai hatóságok, valamint Ujjvidék. Pétervárad és környékének közönségét. Belépti díj személyenként 1 k., csuládjegyet nem tagoknak 2 k. 50 fill. Kezdeté d. u. 4 órakor.

A Frohsinn nevű dalárda jövő vasárnap, augusztus hó 4-én Rechberg Karola közreműködésével, a polg. lövöldében táncal egybekötött II. alapszabályszerű dalestélyt rendez.

Munkás ünnepély Beocsinban. Vasárnap, július hó 28-án a beocsini cementgyár unio r. t. beocsini telepén szép és lélekemelő ünnepély keretében lettek kitüntetve a gyár szolgálatában leghuzamosabb időt eltöltött következő munkások:

Vasmer Pál tüzelőmester	30 szolgálati év,
Puskariés Károly bányafelügyelő	26 „ év,
Ferenczi Dávid tüzelőmester	30 „ év
Popović Mita előmunkás	30 „ év
Doczi István szűnmunkás	30 „ év
Kern Lipót zsákhordó	31 „ év
Schneider Zsiga köműves	26 szolgálati év

után. A múlt évben hasonló módon 6 munkás részesült jutalomban. A hitüntetett munkások Baró Ohrenstein Henrik r. t. elnök alapítványának kamataiból fejenként 100 kor. jutalmazásban részesültek és egyenként külön díszes és izlésesen kiállított elismerő okiratot kaptak. A gyár igazgatói Rosenberg és Haenschöld, a horvát-szlavon országos kormány kiküldöttje, Reiser István iparfelügyelő, a szomszédos községek: Futak, Beocsin és Cserévi előjárósága, a gyár hivatalnokai kara, a 2400 főből álló munkásságnak 150 tagú küldöttsége, valamint számos vendég jelenlétében ünnepélyes beszédet intéztek a kitüntetett munkásokhoz, kiknek nevében Wasmer Pál munkás válaszolt. A kormányhatósági kiküldött is lelkes beszédben üdvözölte a kitüntetett munkásokat és a gyárvezetőséget, valamint az alapító Ohrenstein bárót. Baró Ohrenstein Henrik a beocsini cementgyár unio r. t. gyárainak jótékony intézményeiről mindig bőkezűen gondoskodott és a munkások jólétére kiváló gondot fordít.

Papi jubileum. Kovács Ferenc, Óbecse alsóvárosi plébánosa, Anna napján érte meg áldozárrá szenteltetésének 20-ik évfordulóját, mely alkalommal az alsóvárosi hívek, valamint az óbecsei papság üdvölkívánataikkal halmozták el a népszerű plébánost.

Felruházás. Káty község a szegény iskolás gyermekek felruházására 3000 kor., Dunagárdony pedig 400 koronát szavazott meg; a vármegye e humánus határozatokat jóváhagyta.

Fűztelep Kátyon. A szegény nép téli foglalkoztatására és téli keresetének háziiparral, kosárfonással való biztosítására Káty község nemes fűztelepet létesített és a telep őrzésére egy őri állást is szervezett évi 240 k. fizetéssel. — Ugyancsak Káty község egy az előjáróság által évenként választandó, 240 k. javadalmazással ellátott faiskolai szakkezelői állást is szervezett.

A zombori ált. ipartestület legutóbbi vál. ülésén elhatározta, hogy széleskörű agitációt indít a polg. iskola felépítésére és párhuzamos osztályokkal leendő kibővítésére. Az iparos osztály egy legalább 1000 aláírással ellátott sürgető kérvényt szerkeszt s azt monstre-deputáció útján juttatják a főispánhoz.

A zombori ügétő versenyek az idén is megtartatnak s az eddig megállapított program szerint a versenyek október 4-én kezdődnek és 6-án végződnek.

Nagy kor. Szabadkán a napokban temettek el egy Glavasev Kuzman nevű gazdát, aki 103 évet élt. Hozzáátartozóinak állítása szerint soha sem volt ágybanfekvő ba-

teg és folyton munkás, dolgos életet élt; bort, pálinkát soha sem ivott és ennek tulajdonítják a ritka hosszú élet titkát.

A jó tejelő tehének behozatala A délvidéki földmivelők egyesülete vásárlóbizottságot küld Svájcba, hogy tagjainak jó tejelő teheneket vásároljon. A veszprémi vármegyei gazdasági egyesület szintén 60 tehenet vásárolt tagjainak Svájcban.

Új népies gazdaság. A földmivelésügyi miniszter Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye Kismémedi községének határában Puskás András ottani gazda birtokának népies mintagazdaságát alakítását engedélyezte.

Az En Ujságom. A magyar gyermek ifjúság eleven, népszerű lapja. Az En Ujságom július 28-iki száma is gazdag és változatos tartalommal jelent meg. Zöldi Márton folytatja szép regényét, melynek hőse világjáró László Péter, Bocsi Bálint pedig Tányértalpu komának, a híres neves Mackó-család jókedvű ivadékának újabb tréfás kalandjait mondja el a Tányértalpu koma a moziban, című új regényében. Dánielné Lengyel Laura kedves mesét tud a csillagokról, Pityi Palkó pedig kacaglató tréfás történetet írt a légyfőgő süvegről. Irtak még e számba Pósa Lajos, Feri bácsi, Szigeti Vilmos, Móra Ferenc és mások. A szép rajzokat Műhibeck Károly rajzolta. Az En Ujságom kiadóhivatala Budapest, VI. Andrassy ut 16. készséggel küld mutatványszámot. A lap előfizetési díja fél-évre 5. korona.

Közgazdaság.

Mogy lehet homokon nagy rozs terméseket elérni.

Hazánkban mintegy 3 millió kat. hold homok terület van, a melynek egy jelentékeny része olyan kevés termést ad, a mely a költségek fedzésére sem elegendő. Ennek a körülménynek oka egyedül abban található fel, hogy a homok egy részt humuszban, másrészt káliban, foszforban és nitrogénben is szegény. Amennyiben sikerül valakinek ezen termés akadályozó tényezőket megszüntetni, — a mi egyáltalán nem lehetetlen, — akkor rövid idő alatt elérhetjük azt, a mit elértem én, hogy termése meg-négyszereződik-ötszereződik. Ezelőtt négy évvel bérbevett homoki birtokom egyik tábláján csak 2 q. rozs termés volt, három évvel későbbben pedig 12 q.

Ilyen eredmények elérése céljából első sorban is a homok humusz tartalmát kell fokozni. Miután pedig nincs elegendő istálló trágyánk arra, hogy ezt csupán istálló trágyával elérhessük, szükségünk van nitrogént gyűjtő pillangós virágú növények termesztéséhez is hozzányulnunk. Erre a célra egyik legalkalmasabb növény a lapos magu fehér csillagfürt, a melyet július végén, aug. elején vetetünk a tarlóba. Mindjárt aratás után elszáncoljuk a tarlót s beboronáljuk, azután várunk egy kis esőre akár aug. végéig is. Eső után azonnal elvetjük a csillagfürt magját lehetőleg vetőgép segítségével, 80-90 kg. magot számítva kat. holdanként. Kedvező időjárás esetén a mag csakhamar kiesirásának indul s a csillagfürt 1 m. magasra is megnő és októberben kezd virágozni, így azután november közepe táján szántjuk alá.

Mikor először vetünk csillagfürtöt valamely homok területre, az rendszerint gyengén sikerül, mert a talajból hiányzanak azok a baktériumok, a melyeket a csillagfürt szükségül abból a célból, hogy segélyükkel a levegőből nitrogént köthessen le, ezen legértékesebb növényi tápláló anyagot. A második-harmadik termelés már sokkalta jobban sikerül s az első is jobb lesz, ha előzőleg egy kevés istálló trágyát adunk a talajnak.

A pillangós virágú növények azonban csak humuszban és nitrogénben gazdagítják a talajt. Nagy termések elérésére azonban

foszforra és kálira is szükségük van a növényeknek; miután pedig ezek a tápláló anyagok is hiányzanak a homok talajból, mestersegesen, káliszuperfoszfáttal kell azokat a talajba juttatni. A csillagfürt mag elvetése előtt tehát a még alászántatlan talajra 2 q. káliszuperfoszfátot kell kihinteni kat. holdanként. Ez a tápláló anyag mennyiség a csillagfürt természetét is javítja, de kárba ez által semmi sem vész, mert hiszen magát a csillagfürtöt is alászántjuk s így az általa kivont tápláló anyagokat ismét a talajba juttatjuk, hogy azok a csillagfürt után következő növények által használtassanak fel.

Ezen eljárás által a művelési növényeket is mélyebben gyökerezővé tesszük, mert a csillagfürt karó gyökere lyukat fur a talaj mélyebb rétegébe, a hová a csekélyebben gyökerező növények gyökerei is lehatolván, a mélyebb rétegben mindig jelenlévő víznyomást kihasználja s így a szárazság káros hatásának nincs annyira kitéve.

Ha ezen eljárást minden 2. 3. évben ismételjük, akkor rövid néhány év alatt termés átlagunkat rendkívüli módon megjavítjuk, a mely körülmény nemcsak az egyesekre bir jelentőséggel, de ha mindenki követné, nagy jelentőséggel birna az egész ország vagyonsodására is.

Felelős szerkesztő: **Zanbauer Ágoston.**
Laptulajdonos az újvidéki függetlenségi és 48-as párt.

787. szám 1912. végreh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz 102. §-értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az újvidéki kir. törvényszéknek 1912 évi 3322 számú végzése következtében Dr. Krno Milos ügyvéd által képviselt Gazdasági táptár r. t. Zomborban javára 1900 K. f. s jár. erejéig 1912 évi március hó 12 én fogatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 2270 kor. fill.-re becsült következő ingóságok, u. m. butorok, pianino nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek az újvidéki kir. járás-bíróság 1912 ik évi V. 437/2 számú végzése folytán 1900 kor. fill. tőkekövetelés, ennek 1911 évi december hó 15 napjától járó 6 százalékos kamatai, egy harmad százalékos váltódíj és eddig összesen 143 kor. fill.-ben biróilag már megállapított költségek erejéig, Újvidéken Görög iskola utca 2 sz. a. leendő megtartására 1912 évi augusztus hó 8-ik napjának dél előtti 10 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. § értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Újvidék 1912 évi július hó 15 napján.

Horváth Gusztáv
kir. bir. végrehajtó.

Raktárvezető,

Ki a szeszáru szakmában jártas és a magyar és német nyelven kívül a szerb nyelvet is szóban és írásban birja, azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatok a fizetési igények megnevezésével **Friedmann Manó és Társai céghez Temesvár** intézendők. 2-3

Ház eladás.

Bem utca 21. sz. alatt hat utcai szoba, konyha s egy udvari lakás, telek 1 hold és 13 méter nagy. Bővebbet ugyanott.

Hungaria könyvnyomda Újvidék.

Kétségbevonhatatlan joga

minden háziasszonynak, hogy pénzeért bevásárláskor azt az árut kapja, amelyet a maga részére megfelelő, kiadós minőségűnek tapasztalt ki régtóta.

Igy áll a dolog a

„Valódi: Franck: kávé-pótlékkal“ és a kávédarálással !!!

|| Megtévesztő utánzatoktól a vevő női közönség érdekében óva inteni kell. ||
Gyár: Kassán

KÖHÖGÉS

rekedtség, hurut, elnyalkásodás, görcs-és számarköhögés ellen

KAISER

mell-karamellait a „3 fenyővel.“

605 közjegyzőileg hitelesített orvosi és magán bizonyítványok tanuskodnak a biztos sikerről. Felette izletes, kellemes bonbonok.

Csomagja 20 és 40 fill. doboz 60 fill. kapható Herceg István, Grossinger János, Kűchler Béla gyógyszerártaiban. Stefanovits Ly. fia, Petrovits és Popovits kereskedéseiben, Klein Oszkár droguitánál, Strasser István gyógyszer. Karloca, Kocziák Ruma, Ibric C. Ratais örökösei Apatin, Brodski, Adamffy gyógyszer. Pétervárad, Kujaschkovic Mitrovic, Hajnis A. India, Honcl J. Ruma, Wagner A. Dobrica, Peternek Ottó Ujzslankamen, Gebauer Emil gyógyszer. Bács

Czirkusz Varieté. Killiány Újvidéken. Csütörtökön augusztus hó 1 én van megnyitó diszelsodás, a mint értesülve vagyunk, a társulat I. rangú erőkből áll itt: van a kitűnő biciklista, Pillár Béla, a Jakobesku Testvérek, Olga k. a, jelenkor legjobb kéz equilibrista s. t. b. a társulat csak rövid ideig szándékozik itt maradni, ajánljuk a n. é. közönség becses pártfogásába.